

Možnosti rozvoja operatívno-pátracej činnosti

Anotácia: V štúdiu autor sprostredkúva výsledky poznania z aplikovaného výskumu, ktorého objektom sú otázky súvisiace s potrebou a možnosťami rozvoja operatívno-pátracej činnosti v systéme policajného konania. Demonstratívnou prezentáciou dosiahnutých teoreticko-praktických záverov z výskumu ponúka pomoc, ktorú môžu poskytnúť policajnej praxi vedecko-pedagogickí pracovníci z A PZ v Bratislave.

Kľúčové slová: operatívno-pátracia činnosť (OPČ), operatívno-poznávacia činnosť, organizácia a riadenie OPČ, koordinácia, procesy OPČ, funkcionalita, hodnotenie, aplikovaný výskum, pilotný projekt, teória.

Na základe obsahových analýz záverečných správ z výskumov, ktoré realizovali pracovníci Katedry kriminálnej polície Akadémie PZ (*nachádzajú sa v knižnici A PZ v Bratislave*) je zrejmé, že explanáciou operatívno-pátracej činnosti (*d'alej len OPČ*) je vytváraný inštrumentálny aparát, ktorý dodáva policajnej teórii potrebné údaje, a tak vytvára predpoklady na rozvoj policajnej praxe.¹ Aj touto skutočnosťou je potvrdená nutná obligatórna interakcia medzi teóriou a praxou, ktorú dominantne určujú dosahované výsledky výskumu a ich akceptáciu. Aj napriek tejto skutočnosti je nutné uviesť, že odborníci, ktorí u nás určitým spôsobom participujú pri rozvoji OPČ, napríklad operatívni pracovníci, inštruktori (*pedagógovia*), alebo rozhodujú o jej vývoji, financovaní (*manažéri policajného konania*), majú k teórii a výskumu rôzny vzťah. Tieto vzťahy sú potvrdené aj validitou výsledkov z výskumnej sondy, ktorú po edičnom vydaní vysokoškolskej učebnice „Teória policajného operatívneho poznania“ a úspešnom obhájení záverečnej správy z výskumnej úlohy „Možnosti rozvoja OČP“ autor tejto štúdie realizoval s cieľom zistiť spätnú väzbu vo vzťahu k tomuto spracovanému poznaniu.²

Z výsledkov aplikovanej sondy vyplýva, že niektorí odborníci z policajnej praxe považujú teóriu za málo užitočnú. Spoliehajú sa predovšetkým na praktické poznatky, ktoré získavajú (predovšetkým osobne) v teréne:

- rutinne získané poznanie pri plnení konkrétnej úlohy využili pracovníci policajnej praxe:
 - ✓ 7 respondenti z Prezídia PZ,
 - ✓ 13 externe študujúci poslucháči A PZ – na magisterskom stupni

¹ LISOŇ, M. *Odhaľovanie kriminality páchanej v ekonomike*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2001, 158 s.

LISOŇ, M., STIERANKA, J. *Organizovaná kriminalita v Slovenskej republike*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2004, 258 s.

LISOŇ, M., KORGÓ, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave 2013, 113 s.

² LISOŇ, M. *Teória policajného operatívneho poznania*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012, s.

LISOŇ, M., KORGÓ, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, A PZ v Bratislave, 2013, 113 s.

V procese realizácie výskumnej sondy boli využité:

- inštruktážno-metodického zamestnanie, ktoré bolo realizované na Katedre kriminálnej polície A PZ v Bratislave (6 účastníci – november 2012),
- závery z vedeckých diskusií v priebehu obhajob záverečných kvalifikačných prác (bakalárske, diplomové), z obhajoby záverečnej správy z výskumnej úlohy (počet 42 poslucháčov – máj 2013) a realizovaného interview, ktoré autor realizoval s odborníkmi policajnej teórie a praxe (dovedna 25 respondenti z A PZ v Bratislave vrátane Katedry policajných vied A PZ; 15 respondenti z Prezídia PZ – marec – máj 2013).

- pri spracovaní záverečných prác nevyužili vedecké poznanie, ktoré bolo edične publikované v rokoch 2012,
- ✓ 5 poslucháči pri spracovaní diplomových prác,
- ✓ 4 poslucháči pri spracovaní bakalárskych prác.

Bez ohľadu na úplnosť je možné uviesť, že tieto prístupy súvisia aj s tým, že práve tieto subjekty (*reprezentované oslovenými respondentmi*) neakceptujú (*nonintencionálne*), že „*teória je súbor tvrdení o predmete výskumu, ktoré v danej etape poznania jej autor považuje za pravdivé, že je to systémovo a účelovo spracované poznanie zovšeobecnením skúseností z praxe.*“ K uvedenému je možné uviesť, že necelostným poznaním svojej pozície a roly, ako aj na základe presadzovaného „*praktického dogmatizmu*“ si neuvedomujú, že teória často predpovedá vlastnosti a javy, ktoré v čase formulovania teórie ešte neboli prakticky pozorované, avšak ich explanácia môže vykazovať relevanciu pri zvyšovaní účinnosti a efektivity v systéme ich konania. Nesprávne vnímajú, že ak sa takéto predpovede potvrdia, je to silný dôkaz o pravdivosti teórie, ak sa nepotvrdia, tak je daná teória falzifikovaná a musí sa preformulovať, alebo musí vzniknúť úplne nová teória.³

Cieľom poznania, ktoré tvorí obsah tejto štúdie, je obhájiť legitímnosť výskumu policajných činností, ktorej zložkami sú jeho teoretická a praktická oprávnenosť a užitočnosť. Osobitne túto všeobecne formulovanú legitimitu sa autor tejto štúdie rozhodol potvrdiť demonštratívnym prezentovaním výsledkov výskumu, ktoré riešitelia (*medzinárodný tím*) úspešne obhájili na Akadémii PZ v Bratislave vo februári 2013.⁴ V neposlednom rade – spracované poznanie v tejto štúdii autor prezentuje aj ako impulz na odbornú diskusiu a zároveň ponuku pracovníkov Katedry kriminálnej polície A PZ v Bratislave, ktorí sú v súlade s identifikovanou potrebou pripravení poskytovať vedecky spracované poznanie pracovníkom policajnej praxe.

1 Charakteristika výskumnej úlohy

Aplikovaný výskum realizoval medzinárodný tím (*riešitelia*) formou pilotného projektu pod názvom: „*Možnosti rozvoja operatívnej činnosti polície (ďalej len OČP)*“ v policajných zložkách v Slovenskej republike a Českej republike.

V procese aplikovaného výskumu riešitelia svoju pozornosť orientovali predovšetkým na tieto aspekty:

1. normatívne

- normatívne akty, ktoré upravujú OPČ,
- ✓ druh normy,
 - ✓ obsah úpravy,
 - ✓ obsah právnej regulácie OPČ na inštitucionálnu úroveň,

³ <http://sk.wikipedia.org/wiki/Teória>

⁴ LISONĚ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. In Záverečná správa z výskumu*, Bratislava, Výsk. 183, 2013, 113 s.

Realizátori výskumu pri spracovaní projektu rešpektovali požiadavky policajnej teórie a praxe. Z diskusií o problematike OPČ, ktoré boli a sú realizované, jednoznačne vyplýva, že dosiaľ využívané terminologické označenie tejto špecifickej policajnej činnosti nie je vyhovujúce, pretože nedostatočne vymedzuje jej javovú podobu a obsahovú podstatu. Z týchto dôvodov v zadaní výskumu, ktoré predložili pracovníci Úradu justičnej a kriminálnej polície Prezídia PZ pracovníkom Akadémie PZ v Bratislave, bol použitý termín „operatívna činnosť polície“ (*OČP*), ktorý mal mať synonymný charakter vo vzťahu k OPČ. Výskum, predovšetkým akceptácia paradigiem, ako aj aplikácia metód a technik aplikovaného výskumu, využitie tohto označenia jednoznačne falzifikovali.

- ✓ komparácia normatívnej úpravy v Slovenskej republike s normatívnou úpravou vo vybraných štátoch EÚ,
- ✓ rezervy z hľadiska rešpektovania možnej aplikácie delegovaných legislatívnych kompetencií,
- ✓ návrhy právnej úpravy OPČ - de lege ferenda.

2. inštitucionálne

- policajné organizačné zložky, ktorých subjekty sú oprávnené účelovo realizovať procesy OPČ,
- personálne zabezpečenie účelovej realizácie procesov OPČ,
 - ✓ reálne obsadenie a vyťaženosť subjektov, ktoré realizujú procesy OPČ,
 - ✓ koordinácia OPČ (*forma, frekvencia, rezervy*),
 - ✓ návrhy a odporúčania.

3. metodicko-taktické

- aplikácia metód, prostriedkov, operácií a foriem OPČ,
 - ✓ frekvencia nasadenia,
 - ✓ taktika a metodika nasadenia,
- benchmarking medzi jednotlivými regiónmi (*prínos procesov OPČ v systéme policajného konania, pridaná hodnota v súlade s konkrétnym účelom*):
 - ✓ účinnosť a efektívnosť,
 - ✓ dynamika a povaha,
 - ✓ využívanie v praxi v jednotlivých druhoch kriminality a bezpečnostných zložkách,
 - ✓ dôvody aplikácie,
 - ✓ postup pri aplikácii, koordinácia postupu,
 - ✓ frekvencia nasadenia, rešpektujúc konkrétny účel,
 - ✓ rezervy,
 - ✓ návrh opatrení.

4. teoretické

- posúdenie teoretických otázok týkajúcich sa miesta a funkcie OPČ v systéme policajného konania,
 - ✓ stav kreovania teórie v konštituovaných policajných vedách,
 - ✓ atribúty kreovanej teórie (cieľ, účel, predmet, systém teórie),
 - ✓ metódy a metodológia vytvárania teórie,
 - ✓ vzťah vytvárania teórie k iným vedným disciplinám,
 - ✓ výskum OPČ,
 - ✓ návrhy a opatrení.

Riešitelia v procese výskumu pri formulovaní hypotéz a konkrétnych úloh akceptovali, že dosiahnuté informačné výstupy z jeho aplikácie budú využité v policajnej praxi a prispejú k účelnému vytváraniu policajných vied. Z týchto dôvodov si vytýčili predovšetkým tieto ciele:

- ✓ špecifikovať všeobecné teoreticko-metodologické východiská procesov OPČ;
- ✓ v nadväznosti na predchádzajúci stupeň poznania a s dôrazom na systémové poňatie analyzovať základné faktory determinujúce realizáciu procesov OPČ v súčasných podmienkach rozvoja spoločnosti;
- ✓ sformulovať princípy procesov OPČ ako základné idey odrážajúce ich entitu a poslanie v spoločnosti, pri rešpektovaní špecifik objektov pôsobenia;

- ✓ vymedziť obsah, štruktúru a realizačné možnosti procesov tejto špecifickej činnosti polície ako systému;
- ✓ na základe dosiaľ vykonaného skúmania vymedziť hlavné organizačno-taktické formy účelovo realizovaných procesov OPČ odrážajúce ich funkcie a obsah;
- ✓ vytvoriť dostatočné informačné predpoklady na aplikáciu výskumu OPČ v systéme policajných vied.⁵

Pri skúmaní vývoja a rozbere súčasného stavu poznania OPČ bol dôsledne uplatnený historický a systémový prístup. Realizátori v procese aplikovaného výskumu osobitnú pozornosť orientovali na činnostné poňatie procesov, ktoré je z hľadiska explanácie OPČ (*ale aj policajného konania*) rozhodujúce.

Na základe zváženia uvedených faktov a obmedzujúcich determinantov bola ako základná metóda použitá teoretická analýza. Tou bola posudzovaná zložitosť i rozporuplnosť javov prebiehajúcich v oblasti účelovej realizácie procesov OPČ v systéme policajného konania.

Z ďalších metód boli využité predovšetkým metódy *logiky – analýza, syntéza, dedukcia a indukcia, analógia a ďalšie logické operácie*, bez ktorých by nebolo možné dosiahnuť adekvátnu úroveň objektívneho poznania. Rovnako bola aplikovaná metóda komparácie, ktorá je využitá predovšetkým pri porovnávaní poňatia tejto špecifickej policajnej činnosti v Českej republike, Slovenskej republike a iných štátoch – predovšetkým v rámci EÚ.

Pri dosahovaní stanovených cieľov výskumu boli využité aj osobné skúsenosti a informácie získané priamym pozorovaním, chápaným ako základný zdroj empirickej informácie o objekte skúmania (*OPČ*) v reálnych (*subjektom pozorovania neovplyvnených*) podmienkach a tiež konzultácie s príslušnými odborníkmi policajno-bezpečnostnej praxe s následným zovšeobecňovaním ich skúseností.

Realizátori pri spracovaní získaného poznania rešpektovali, že poznávanie z výskumu musí byť formulované jazykom praxe a teórie, ktorý operuje s najrôznejšími kategóriami a pojmami. Je nevyhnutné, aby tieto výrazy mali konkrétny charakter v priestore a čase. Na základe takto formulovaných kategórií a pojmov v závislosti od úrovne všeobecnosti realizovali explanáciu a predikciu (budúci odhad) skúmaných entít. V priebehu výskumu bola rešpektovaná zásada, že presné a jednoznačné používanie terminologických výrazov, pokiaľ objektívne odrážajú entitu skúmaného fenoménu, procesu či udalosti, vopred eliminuje akékoľvek nejasnosti týkajúce sa obsahu slova alebo jeho významu. Používanie zvláštnych odborných slov, ktoré vylučujú homonymiu (*rovnozvučnosť*), synonymiu a znemožňujú synkretizmus (*prekrývanie*), je charakteristické pre odborne kvalifikovaný jazykový štýl. Táto intelektualizácia spisovného vedeckého jazyka v procese aplikovaného výskumu preto bola úzko spojená s terminológiou, t. j. s odborným názvoslovím.

Autor tejto štúdie sa domnieva, že aj z tohto prezentovaného výskumného prístupu a postupu je evidentná zmysluplnosť výskumnej práce riešiteľov. Tá korešponduje s registrovanými potrebami transferu vedeckého poznania do policajnej praxe.

Uvedenú skutočnosť je možné objektivizovať aj výsledkami, ktoré boli zistené v priebehu aplikovaného výskumu OPČ.⁶

⁵ LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. In Záverečná správa z výskumu*, Bratislava, Výsk. 183, 2013, s. 9-12.

V procese obhajoby „správy“ zo strany zúčastnených v diskusii boli konštruktívnou kritikou vznesené konkrétne (adresné) pripomienky, ktoré riešitelia akceptovali pri jej finálnom spracovaní.

2 Výsledky z aplikovaného výskumu „Možnosti rozvoja OPČ“

Realizátori výskumu sú presvedčení, že systematicky spracované poznanie v „správe“ je využiteľné pre potreby policajnej teórie a praxe. Tvorí ho systém poznatkov, ktoré prezentujú popis a explanáciu javov registrovaných pri účelovej realizácii procesov OPČ, ktorú je možné využiť pri hodnotení možností rozvoja tejto špecifickej policajnej činnosti. Obsahovú štruktúru „správy“ tvorí súbor tvrdení charakterizujúcich črty reality policajného operatívneho poznania, teda vlastností, ktorými sa prvky tohto predmetu výskumu vyznačujú a môžu sa rozvíjať.

Na základe poznania z aplikovaného výskumu (*je vymedzené a objektivizované v textovej časti záverečnej správy*) jeho realizátori v syntéze vymedzujú stanoviská, ktoré vykazujú charakter odporúčaní vo vzťahu k rozvoju OPČ. Rešpektujúc možnosti prezentovaného poznania v obsahu štúdie, autor účelovo vymedzuje len tie stanoviská, ktoré osobne spracoval v texte „správa“ (*vid' úvod štúdie*).

Charakteristika operatívno-pátracej činnosti

Z výsledkov aplikovaného výskumu vyplýva, že dosiaľ tzv. „*normatívny prístup*“ akceptovaný pri charakterizovaní OPČ v praxi je niekedy nesprávne interpretovaný pri prijímaní legislatívnych opatrení. Pomerne frekventovane týmito opatreniami štát reaguje na vznikajúce situácie v oblasti zabezpečovania kontroly kriminality. V procesoch výskumu (*realizátori pracovníci Katedry kriminálnej polície A PZ*) sú zistené skutočnosti, že v mnohých prípadoch pri ich prijímaní a ich následnej akceptácii nie sú na požadovanej úrovni zohľadňované princípy účinnosti a efektivity procesov OPČ. Podobné dôsledky sú registrované aj pri prijímaní organizačno-riadiacich a taktických opatrení.

V súčasnosti je v Slovenskej republike OPČ charakterizovaná ako pracovná náplň príslušníkov operatívnych služieb policajných organizácií, ktorí ju účelovo môžu využívať pri plnení delegovaných úloh. Jej právna charakteristika je vymedzená v zákone č. 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov (*zákon o PZ*) v ustanovení 38a.⁷

Riešitelia v procese aplikovaného výskumu na základe výkladu (*analogického...*) tohto ustanovenia (*tejto právnej charakteristiky*) zistili celý rad právnych nepresností. Bez ohľadu na úplnosť za kontraproduktívnu označujú skutočnosť, že v štruktúre tohto ustanovenia nie sú správne vymedzené jej praktické funkcie a obsah. Je zrejmé, že (*napríklad*) v systéme policajného konania sú touto činnosťou plnené výlučne špeciálne operatívne poznávacie funkcie, ktoré nie je možné spájať so spravodajskou činnosťou (*...utajené spravodajské*

⁶ LISOŇ, M., KORGÓ, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave, 2013, 113 s.

Informačný výstup spracovaný vo forme „Záverečnej správy z výskumu“ (ďalej len „správa“) riešitelia spracovali v konkrétnej forme, ktorú predložili na obhajobu. Za pozitívne je možné označiť, že z iniciatívy doc. JUDr. Ľuboša Wäldla, PhD., (*bol riešiteľmi oslovený, aby sa zúčastnil na oponentúre vo funkcii predsedu komisie*) bola kreovaná komisia zložená z recenzentov (a členov komisie), ktorí sa zúčastnili na oponentúre „Projektu vedeckovýskumnej úlohy – Možnosti rozvoja OČP“. Recenzenti „správy“ pozitívne hodnotili aktuálnosť zadania (*formulovaná konkrétnou požiadavkou - zadaním Úradom kriminálnej a justičnej polície Prezídia PZ*), využitie adekvátnych metód pri plnení vytýčených úloh a dosiahnuté výstupy z aplikovaného výskumu OPČ.

⁷ ZÁKON č. 171/1973 Z. z. v znení neskorších predpisov (zákon o PZ) – ustanovenie § 38a.

opatrenia...). Za právne riziko je možné označiť explicitné zákonné vymedzenie charakteristiky OPČ v ustanovení právnej normy a pod.

Tieto skutočnosti sú potvrdené aj výsledkami, ktoré je možné dosiahnuť aplikovaním historického exkurzu názorov na charakteristiku OPČ. Tieto charakteristiky odborníci (*teórie a praxe*) pragmaticky vymedzujú, avšak nie vždy rešpektujú identifikované potreby praxe.

V procese aplikovaného výskumu riešitelia zistili, že aj napriek tomu, že význam OPČ v systéme policajného konania je evidentný, odborníci v krajinách EÚ nemajú k dispozícii presnú a jednotnú definíciu tejto špecifickej policajnej činnosti. Z výsledkov výskumu je zrejmé, že príčin, prečo je to tak, je celý rad. Jednou z nich je absencia metodológie, ktorú by bolo možné využiť pri jej charakterizovaní. Iná príčina pramení z toho, že táto činnosť v závislosti od jej historického vývoja a spoločenskej akceptácie má v týchto krajinách prakticky odlišný význam. Z toho dôvodu jej teoretické a praktické zameranie nie je v mnohých prípadoch kompatibilné. Pravdivosť tohto konštatovania je možné zvýrazniť predovšetkým týmito zistenými skutočnosťami:

- ✓ terminologická nepresnosť pri označovaní tejto špecifickej činnosti, ako aj jej systémových prvkov (*entít*) – ich charakter a obsah je v mnohých prípadoch v rozpore s ich označením,
- ✓ v zahraničí termín operatívno-pátracej činnosti nie je jednotne využívaný, napríklad v štátoch EÚ sa obdobná činnosť označuje termínom: „*preventívne vyšetrovanie*“, „*operatívna činnosť*“, „*operatívna činnosť polície*“, „*predprípravné preventívne konanie*“, „*preventívne kompetencie na odvrátenie nebezpečenstva*“, „*preventívne prostriedky na odvrátenie nebezpečenstva*“, „*operatívne opatrenia*“, „*operatívne prostriedky*“, „*osobitné vyšetrovacie prostriedky*“, „*operatívna vyšetrovacía činnosť*“ a pod.,
- ✓ policajná prax ju označuje termínom „*operatívna činnosť*“, čo nevystihuje teoretické a praktické potreby,
- ✓ policajná teória a prax pri plnení svojich úloh využíva jej výsledné produkty – poznanie (*nie sú hodnotené efekty*),
- ✓ napriek tejto rozmanitej nejednotnej terminológii každý týmto termínom označuje špecifickú poznávaciu policajnú činnosť, ktorú na úseku kontroly kriminality aplikujú kompetentné orgány štátnej správy; uvedené závery boli konštatované aj na sympóziu, ktoré sa uskutočnilo 25. – 29. 5. 2009 Budenheim/Mainz, Spolková republika Nemecko: „*Präventivpolizeiliche Kompetenzen zentraler Sicherheitsbehörden auf Gebiet der Bekämpfung des Terrorismus und der Organisierten Kriminalität*“.⁸

Tieto zistené skutočnosti potvrdzujú, že terminologické označenie „*operatívno-pátracia činnosť*“ v súčasnosti už nevystihuje obsah a charakter tejto špecifickej policajnej činnosti. Za nesprávne je možné označiť predovšetkým to, že predmet tejto činnosti je spájaný výslovne s pátraním. V daných súvislostiach nie je akceptované, že pátranie je činnosť zameraná na nájdenie konkrétnych, identifikovaných objektov. V procese pátrania hľadaný objekt skutočne (*v určitom čase a na konkrétnom mieste*) existuje, je poznaný a odlišený od iných objektov rovnakého druhu a pod. Týmto úvahami neznižujeme hodnotu účinnosti, účel a efektívnosť pátrania, ktorú determinuje „operatívnosť“. Tá úzko súvisí s ofenzívnosťou a

⁸ LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave, 2013, s. 20 – 41.

Organizátorom vedeckého sympózia bol Kriminalistický inštitút Spolkového kriminálneho úradu Wiesbaden. Účastníkmi boli pracovníci z oblasti policajnej teórie (OPČ) zo štátov EÚ a Turecka.

rýchlostou v reagovaní na nové zistené poznatky či situácie, a to skôr, než dôjde k ďalšej zmene, ktorú je potrebné znova poznávať. Úspešné pátranie je zavŕšené realizáciou činností spojených so zadržaním, zaistením, predvedením alebo odovzdaním hľadaného objektu. Na uvedené skutočnosti poukazuje celý rad odborníkov.⁹ Z tejto vedeckej polemiky jednoznačne vyplýva, že pri vymedzovaní charakteristiky OPČ je vývin názorov permanentný. Viac-menej musí byť akceptovaný tak v akademicko-teoretickej rovine, ako aj v praxi (*tak ako je to aj v prípade vymedzenia termínu „policajné konanie“ a pod.*). Avšak aj v tomto prípade, resp. pri riešení tohto problému, je vhodné pristupovať pragmaticky. To znamená, že je možné do vedeckej diskusie navrhnuť, aby špecifikáciu tejto policajnej činnosti v systéme policajného konania zvyrazňovali prívlastky „operatívna“ a „poznávacia“, a to v konkrétnej syntéze. V „správe“ riešitelia výskumu navrhli terminologicky precizovať OPČ a do policajnej teórie a praxe implementovať entity, ktorými je možné spresňovať aplikačný význam „**policajnej operatívno-poznávacej činnosti**“. V súlade s ich poznaním termínom „**policajná operatívna poznávacia činnosť**“ je možné označiť **systém procesov, ktorý tvoria spravidla utajené, na vznikajúce a existujúce situácie (potreby) reagujúce opatrenia (akcie, zákroky) a úkony (metódy a prostriedky), ktoré určené orgány štátnej správy realizujú pri cieľavedomom získavaní, spracovaní, využívaní a adresnom distribuovaní informácií najmä na účelové plnenie úloh policajného konania (pri zabezpečovaní vnútorného poriadku a bezpečnosti, predovšetkým na úseku kontroly kriminality).**¹⁰

Vzhľadom na to, že účelovo realizované procesy OPČ tvoria subsystém procesov policajného konania, pri označovaní tejto činnosti prívlastok „policajná“ riešitelia považujú za redundantný a pod.

Ako už bolo uvedené, v procese výskumu realizátori rešpektovali „klasické“ označenie tejto špecifickej policajnej činnosti. Skúmali a hodnotili operatívno-pátraciu činnosť (OPČ), jej procesy, ich determinanty a logistiku.

Organizácia a riadenie procesov OPČ

Záver z aplikovaného výskumu potvrdili, že rozvinuť tvorivý prístup k racionálnej organizácii práce a riadenia procesov OPČ, ktoré súvisí s účelovým a cieľavedomým využívaním reglementovaných kompetencií, vyžaduje:

- Vypracovať a akceptovať stratégiu pri budovaní logistiky potrebnej na účinnú a efektívnu realizáciu procesov OPČ (*vzorový organizačný poriadok, ktorý „operatívne“ a kreatívne reaguje na vzniknutú operatívnu situáciu; odbornú, psychologickú, fyzickú, morálnu a inú celoživotnú prípravu subjektov*).
- Vymedziť proporcie zodpovednosti pre jednotlivé subjekty kompetentné aplikovať OPČ (*delegovať konkrétnu personálnu a časovú zodpovednosť na jednotlivé subjekty, účelovo ju diverzifikovať medzi jednotlivé subjekty; t. j. schopnosť odhadnúť lehoty plnenia čiastkových i celkových úloh a pod.*
- Zvýšiť úroveň samoriadenia (*nenechať sa neúmerne vyrušovať z plánovaných činností a cieľavedome využívať pracovný čas; neupriamovať sa na riešenie nepodstatných*

⁹ METEŇKO, J. *Sledovanie v bezpečnostných činnostiach - 1. vyd.* Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2002, 156 s.

HULLOVÁ, M. *Indikátory odhaľovania a objasňovania korupcie.* Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012, 115 s. , ISBN 978-80-8054-551-2,

¹⁰ LIŠOŇ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy,* Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave, 2013, 113 s.

problémov, postupovať – pokiaľ možno – koncepčne a systémovo; každú prácu doviest' do konca a vyhýbať sa jej prerušovaniu; využívať pritom vhodné postupy a prostriedky, kontrolovať vlastné konanie).

- Racionálne vytvárať, využívať a vyťažovať dostupné informačné siete – zdroje (*pri tejto činnosti akceptovať teóriu a praxou odporúčané zásady práce s informáciami*).
- Motivovať spolupracovníkov k rozvinutiu potrebnej iniciatívy a kreativity pri plnení spoločných úloh (*adresne a objektívne hodnotiť prácu svojho kolegu*).
- Organizovať a postupne realizovať dlhodobé opatrenia na uľahčenie svojej práce, (*podľa potreby kontrolovať svoju činnosť – vypracovať časovú štúdiu a snímku jednotlivých pracovných aktivít*).
- Netolerovať nedbalosť, neporiadok a nepresnosť (*nenahrádzať prácu diskusiami – najmä o personálnych otázkach*).
- Kontrolovať výkon činnosti (*tak, aby sa operatívni pracovníci snažili svoje schopnosti a kvality sústavne rozvíjať a zlepšovať*).
- Určiť priority pri plnení delegovaných úloh (*nepúšťať sa naraz do všetkého a nič nedokončiť*).
- Akceptovať požiadavky zodpovednosti a pokory (*poslaním OPČ je služba občanovi*).
- Dodržiavať etiku a morálku pri dosahovaní úspechu alebo neúspechu (*vedieť víťaziť a prehrávať*) a pod.¹¹

Funkcionalita operatívnych zložiek polície je determinovaná ich samotnou organizačnou štruktúrou a ich prepojením na systém organizácií policajných služieb (*policajných organizácií*). Ukazuje sa, že príliš zbyrokratizovaná a centralizovaná organizačná štruktúra polícií nie je vhodná pre operatívne zložky polície. Osobitne sa to prejavuje pri plnení úloh v koordinácii.

Poznaním spracovaným v procese výskumu je dostatočne zdôvodnená aplikačná potreba praktickej koordinácie v účelovo realizovaných procesoch OPČ. Riešitelia zistili napríklad to, že v danej súvislosti je potrebné poznať charakteristické „*statické*“ parametre systému realizácie procesov OPČ, ktoré je možné využiť pri plnení spoločnej úlohy. Najmä z hľadiska ich funkcionality, výkonnosti, účinnosti a efektivity. Parametre týchto systémov sú určené viac-menej priamo pri ich vytváraní, a to predpokladanou obmedzenou výkonnostnou kapacitou. Vzhľadom na ich ontologickú podobu (*materiálne odrazy*) ide o systémy, ktoré sa pôsobením okolia permanentne menia. Tieto zmeny sa dotýkajú aj ich výkonnostných parametrov. Osobitne pri posudzovaní akceptácie vzniku koordinačných vzťahov je potrebné hodnotiť intervenčné zmeny systémov pôsobením subjektov, ktoré existujú v okolí a pod. Napríklad pri určovaní a upevňovaní súčinnosti je dôležitým činiteľom jej pravidelné hodnotenie a kontrola. Cieľom kontrolnej činnosti je odhaliť a odstrániť existujúce nedostatky v súčinnostných vzťahoch, aby jeden subjekt svoje nedostatky neodôvodnene prenášal na iný subjekt, čo by v podstate viedlo k porušovaniu zásad a narušovaniu súčinnostných vzťahov, napríklad pri odhaľovaní trestných činov a zisťovaní ich páchatel'ov, dokazovaní a pod. Rešpektujúc požiadavky praxe (*výskum to preukazuje*), sa ukazuje ako vhodné, ak ich strategické hodnotenie funkcionality procesov OPČ je realizované v konkrétne určených periódach, rešpektujúc zdôvodnené prognózy vznikajúcich potrieb (*napr. minimálne 2x v*

¹¹ LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave, 2013, s. 42 – 65.

roku) a vždy pri ich realizácii (*vstupné, realizačné a výstupné štádium*). Pri určovaní funkcionality je možné využiť kritériá, ktoré vyplývajú z:

- ✓ identifikovaných potrieb, ktoré sú kompatibilné s plnením policajných úloh,
- ✓ dispozičnej logistiky, predstavuje vstup – organizačné zabezpečenie, (*napríklad systém koordinácie; personálne, ekonomické, informačné predpoklady a iné*),
- ✓ organizácie, riadenia a kontroly celého systému (*jeho operatívnosť, kreativnosť, komunikácia, ekonomika, účinnosť a efektivita a pod.*),
- ✓ racionality, ktorou je potrebné hodnotiť potrebnú existenciu jednotlivých prvkov v systéme (*zdôvodniť účelnosť realizácie jednotlivých operácií v tomto systéme*),
- ✓ účinnosti a efektivity celého systému,
- ✓ úrovne komunikácie medzi jeho subjektmi,
- ✓ dosahovaných výsledkov, predovšetkým ich akceptáciou zo strany spoločnosti (*aj zo strany kriminálnych subjektov*),
- ✓ prognostických predpokladov charakterizujúcich novovznikajúce požiadavky a pod.

Žiaľ, v praxi tieto axiomaticky platné zásady súvisiace s hodnotením nie sú v požadovanom rozsahu akceptované. Je to rezerva, ktorá súvisí aj s praktickou akceptáciou procesov OPČ v systéme policajného konania.

Záver z výskumu potvrdili, že funkcionalita procesov OPČ je jednou z kategórií, ktorou je možné zvýrazniť ich ďalšie špecifické vlastnosti. Táto skutočnosť vyplýva z konkrétneho zamerania tejto špecifickej policajnej činnosti, ktoré sa odráža v plnení delegovaných úloh, a to konkrétne v súlade s napĺňaním zákonom stanoveného účelu a dosahovaním vytýčených cieľov. Riešitelia výskumu dospeli k záveru, že skúmaním a hodnotením funkcionality OPČ je možné zvýšiť účinnosť a efektivitu pri plnení policajných úloh.¹²

Riešitelia aplikovaním „*brenchmarking*“ potvrdili, že jedným zo všeobecných princípov moderného riadenia je adekvátnosť riadenia jednotlivých riadiacich a organizačných štruktúr, ktorého uplatňovanie spočíva v tom, že najvyšší manažment, jeho subjekty a nižšie riadiace štruktúry sa nepovažujú za niečo dané vyššou inštanciou, a teda nedotknuteľné a nemenné. Naopak, v súlade s princípmi participácie a ekonomickosti riadenia je potrebné ich činnosť systematicky skúmať a ovplyvňovať, a to nielen okolím, ale aj riadenými objektmi, ktoré sa stávajú rovnocenným partnerom v riadiacom vzťahu, podieľajúcim sa na riadení v rozsahu zodpovedajúcom objektívnemu dosiahnutiu cieľov. Na to je potrebné zabezpečiť adekvátnosť riadenia, riadiacich a organizačných štruktúr aj na úseku odhaľovania a objasňovania trestných činov.

Na základe týchto zistených skutočností je možné vysloviť odporúčanie, aby manažéri svojim intencionálnym pôsobením pri zvyšovaní motivácie využívali praxou overené prístupy, ktoré je možné demonštratívne vymedziť v týchto tézach:

- poznaný a dosiahnutý úspech alebo prekročenie cieľov vyplývajúcich z úlohy sú zvlášť dôležité, pretože potreba smerovať vpred a nahor je základným ľudským hnacím

¹² LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. *Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy*, Výsk. 183, Akadémia PZ v Bratislave, 2013, s. 75 - 81.

Uvedenú skutočnosť potvrdili v procese aplikovaného výskumu aj oslovení respondenti v procese riadeného rozhovoru (100 %).

motorom; poznanie a pocit úspechu je možné zaradiť do skupiny najlepších „motivátorov“ a najúčinnějších a najsilnějších zdrojov motivácie;

- prezentované uznanie – ocenenie úspechov zo strany manažéra (*aj kolegov*) je motivujúce, pretože pomáha zvyšovať sebaúctu; pre mnohých pracovníkov môže uznanie znamenať odmenu samu osebe;
- vyvolávaný záujem o prácu, ktorá poskytuje jednotlivcom a skupinám pozitívnu, uspokojujúcu radosť, bude väčšou motivačnou silou ako nezaujímavá práca; manažéri by v rámci možností mali prispôsobiť povinnosti záujmom operatívnych pracovníkov;
- presadzovanie pocitu zodpovednosti a kontrola jej akceptácie – príležitosť uplatniť autoritu a moc môže vyžadovať vodcovské schopnosti, riskovanie a vlastné usmerňovanie; všetky tieto prvky zvyšujú sebavedomie a sú silnou motiváciou;
- kariérny postup – povýšenie, pokrok a zvyšujúce sa odmeny za dosiahnuté výsledky sú síce dôležité, ale hlavnou motiváciou je pocit možného postupu.

V danom smere je vhodné upevňovať pocity a vedomie realizátorov procesov OPČ (*manažéri, operatívni pracovníci, analytici – ďalej len operatívni pracovníci*), že je to spoločensky potrebná a prospešná činnosť, že je to poslanie.¹³

Osobitne je potrebné odporučiť, aby operatívni pracovníci dokázali upevňovať a presadzovať:

- ✓ sebavedomie,
- ✓ hodnotenie osobnej výkonnosti a úspešnosti,
- ✓ angažovanosť,
- ✓ zodpovednosť,
- ✓ pokoru a pod.

Výskum potvrdil, že hybnou silou pri kvalitnom výkone funkcie operatívneho pracovníka je ľudský kapitál. Kľúčový význam tu má prijímanie a výber nových príslušníkov (*pracovníkov*), rovnako ako kvalita ich prípravy a výcviku. To je samozrejme úzko späté s určením konkrétnych predpokladov na samotnú realizáciu procesov OPČ. Zoznam dispozičných predpokladov na výkon pozícií operatívnych pracovníkov je možné znázorniť v tejto štruktúre:

- odbornopredmetové (*vedecké poznanie pre realizáciu procesov OPČ sa stáva stále viac „conditio sine qua non“*),
- psychologické (*vnútorná a vonkajšia motivácia, aktivovať myslenie, pracovať na sebe, vytvárať vhodnú pracovnú klímu aj pre seba, dokázať odbúrať stres, ovládať svoje emócie a pod.*),
- komunikačné (*predovšetkým komunikácia s občanom, nadriadeným, kolegom a pod.*),
- organizačno-riadiace (*plánovať, projektovať, dodržiavať určité pravidlá pri aplikácii svojej činnosti, pracovná zaťaženosť a pod.*),
- diagnostické a intervenčné (*vplyv prostredia, prečo tak koná, aké to má príčiny, aké problémy musel páchatel prekonať v procese kriminálnej aktivity a pod.*),

¹³ DWORZECKI, J. *Policja w Polsce wybrane zagadnienia*. Kraków : European Association for Security – Oficyna drukarska Z. Szyra, 2011, ISBN 978-83-61645- 68-9, s. 153. S. 365.

- poradenské a konzultačné (*nielen vo vzťahu k obetiam kriminálnych aktivít, občanom a kolegom, ale aj k záujmovým osobám a pod.*),
- reflexie vlastnej činnosti (*analýza, sebahodnotenie, modifikácia svojho konania, prístupov, metód a pod.*).

Z tohto neukončeného demonštratívneho náčrtu dispozícií je zrejmé, že ide o optimálne požiadavky, ktoré musia byť zohľadnené aj pri voľbe kritérií hodnotenia operatívnej zložky polície, resp. operatívneho pracovníka a následnej orientácie v jeho zdokonaľovaní pre realizáciu procesov OPČ (*výkon tejto špecifickej činnosti*).¹⁴

Prácu operatívnych pracovníkov determinuje aj organizačná štruktúra operatívnej zložky polície. Ich zaradenie v nej a pochopenie svojej roly výrazne ovplyvňuje informačný výstup procesov OPČ. Výsledky výskumu preukazujú, že tieto skutočnosti je možné označiť za jeden z problémov (*rezervu*) pri budovaní nových organizačných štruktúr operatívnych zložiek polície, a to nielen v systéme PZ.¹⁵

V rámci zvyšovania odbornosti je potrebné realizovať pre jednotlivé policajné služby koordinovane celoživotné vzdelávanie príslušníkov PZ, s cieľom zjednocovať názory na systém organizácie a riadenia služieb PZ, ich súčinnosť a iné formy koordinácie. Táto potreba vyplýva z výsledkov hodnotenia existujúceho stavu vzdelávania a prípravy na realizáciu procesov OPČ a z dosahovaných výsledkov a efektov z týchto aktivít. V týchto súvislostiach (*závery výskumu to potvrdzujú*), bez ohľadu na úplnosť, je možné uviesť, že:

- ✓ operatívni pracovníci neplnia úlohy súvisiace s riešením spoločensky závažnej trestnej činnosti (*úlohy, ktoré sú povinní plniť, nevyžadujú špeciálnu odbornú prípravu*),
- ✓ v policajnej praxi nie je reálne vnímaná kompetencia, ktorá je priamo spájaná s realizáciou procesov OPČ,
- ✓ prax je príliš konzervatívna, nerada prijíma nové podnety,
- ✓ nie sú realizované spoločné metodické zamestnania pre odborníkov z praxe s pedagogickými pracovníkmi,
- ✓ nie je funkčný systém celoživotného odborného vzdelávania (*existujúca koncepcia je formálne spracovaná*),
- ✓ operatívni pracovníci nie sú vhodne motivovaní, týka sa to nielen zvyšovania svojej odbornosti, ale aj samotného výkonu súvisiaceho s aplikáciou OPČ,
- ✓ stále pretrváva podceňovanie medzinárodných vzdelávacích aktivít príslušníkov polícií (*SEPA, CEPOL*),

¹⁴ LISOŇ, M., KORGÓ, D. a kol. Možnosti rozvoja OČP. Záverečná správa z výskumnej úlohy, Výsk. 183, A PZ v Bratislave, 2013, s. 56 – 65.

Operatívna zložka polície je identifikovateľná sociálna jednotka, časť policajnej organizácie, z hľadiska plnenia špeciálnych úloh považovaná za celok. Jedným z najmarkantnejších rozdielov medzi operatívnou zložkou polície a políciou je, že operatívna zložka nemá vlastnú právnu subjektivitu. Aktivity sú vykonávané v mene polície. Pracovníci policajných operatívnych zložiek nemusia vynakladať pri plnení svojich úloh toľko námahy, ak sú správne organizovaní a volia pri riešení spoločnosťou zadaných úloh správnu metodiku a taktiku. Musia byť schopní včas získať poznanie o relevantných objektoch a využiť ho pri naplňovaní zákonom stanoveného účelu a dosahovaní vytýčených cieľov.

¹⁵ DWORZECKI, J. *Policja w Polsce wybrane zagadnienia*. Kraków : European Association for Security – Oficyna drukarska Z. Spyra, 2011, s. 43.

- ✓ existujú rezervy v odbornej príprave lektorov na zabezpečenie odbornej prípravy (*nízka úroveň motivácie*),
- ✓ existujú rezervy v ponuke vzdelávania,
- ✓ v odbornej príprave nie sú využívané špeciálne vzdelávacie techniky, ktoré na dostatočnej úrovni vytvárajú predpoklady na dosahovanie požadovaných kritérií (*pridaná hodnota, účinnosť, efektivita, kvalita, funkcionalita, zodpovednosť a pod.*),
- ✓ nie je na požadovanej úrovni zabezpečená komunikácia policajnej praxe s pedagogickými inštitúciami.¹⁶

Domnievame sa, že aj toto poznanie je možné považovať za konkrétny podnet na realizáciu odbornej diskusie o potrebách účelovej realizácie procesov OPČ v systéme policajného konania.

3 Návrhy a odporúčania na realizáciu odbornej diskusie

Dosiahnuté výsledky z aplikovaného výskumu potvrdzujú, že na účelovú realizáciu procesov OPČ je potrebné vytvoriť adekvátne legislatívne, organizačno-riadiace, metodicko-taktické a informačné predpoklady. Osobitne v tomto smere za prioritné je možné označiť potrebu realizovať opatrenia v oblasti:

a) legislatívy

- kompetencie, ktoré sú spájané s účelovou realizáciou procesov OPČ je vhodné regulovať právnou normou (*lex specialis*– *ochrana pred neoprávneným zásahom do práv a slobôd ...*), o. i. prax potvrdzuje, že je vhodné zákonom upraviť:
 - ✓ vzťahy kompetentných orgánov štátnej správy s osobami, ktorých činnosti môžu byť objektom observácie informačne kontrolované (*poznávaná, sledovaná, dokumentovaná...*), a to účelovo realizovanými procesmi OPČ,
 - ✓ v konkrétnejších súvislostiach, aké sú doteraz, vytvoriť podmienky na zabránenie eventuálnemu zneužitiu získaných a spracovaných informácií (*poznania*) z účelovo realizovaných procesov OPČ,
 - ✓ postup kompetentných orgánov v situáciách, v ktorých dosiahnuté informačné výstupy ku konkrétnym subjektom nepotvrdili potrebu účelovo realizovať procesy OPČ (*upraviť eventuálnu kompenzáciu*),
 - ✓ zásady, rešpektujúc špecifiká práce s informáciami v účelovo realizovaných procesoch OPČ (*vytváranie a práca s informačnými sieťami, vyťažovanie otvorených a utajených informačných sietí – zdrojov, využívanie informačných systémov, vytváranie informačnej kapacity, pamäti ...*),
 - ✓ rámcovo podmienky, za ktorých je možné účelovo realizovať procesy OPČ,
 - ✓ zoznam adresátov, ktorí môžu využívať informačné výstupy z účelovo realizovaných procesov OPČ a stanoviť ich kompetencie v tomto systémovom poznaní,

¹⁶ LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. Možnosti rozvoja OČP. In *Záverečná správa z výskumu*, Bratislava, Výsk. 183, 2013, s. 60.

- ✓ spresniť systém kontroly vo vzťahu k účelovej realizácii OPČ (*subjekty, adresná zodpovednosť, kompetencie a pod.*),

- účelovo realizované procesy OPČ sa musia stať integrálnou súčasťou kriminálno-policajného poznania.

b) organizácie a riadenia

- pri riešení úloh na úseku kontroly kriminality je potrebné akceptovať priority,

- na akceptáciu procesov OPČ, ktoré sú účelovo realizované v systéme kontroly kriminality, je potrebné pripraviť občanov, právnu obec (*justičné orgány a prokuratúru*) a príslušníkov polície,

- príslušníci PZ (*manažéri...*) sú povinní poznať svoju pozíciu a rolu v účelovo realizovaných procesoch OPČ, osobitne v konkrétnom účelovom systéme poznávania trestných činov (*napríklad na úseku prevencie, odhaľovania, objasňovania, dokazovania ...*),

- je potrebné strategicky pripraviť podmienky na inštitucionálne zabezpečenie práce s informáciami v účelovo realizovaných procesoch OPČ, pretože prejavy a podstata účelovo realizovaných procesov OPČ jednoznačne vymedzujú:

- ✓ nároky, ktoré sú spájané s ich organizáciou a riadením,
- ✓ predpoklady na ich využívanie (*personálne, ekonomické*),
- ✓ časovo-priestorové pôsobenie a pod.

c) rozvoja osobnostných predpokladov

- účinnosť a efektívnosť (*informačný výstup – výsledok, efekt*) sú priamo determinované osobnostnými predpokladmi realizátorov účelovo realizovaných procesov OPČ,

- na systematické a účelové zabezpečenie profesionálneho rozvoja realizátorov procesov OPČ je potrebné:

- ✓ vypracovať a určiť profesiogram jednotlivých pozícií a roly v policajných operatívnych zložkách, vymedziť podmienky ich kariérneho postupu (*rastu*),
- ✓ pripraviť koncepciu vzdelávania príslušníkov polície v súlade s účelovou realizáciou procesov OPČ (*aj kooperujúcich*), a to v konkrétnom systéme od základných škôl až po univerzitné vzdelávanie,
- ✓ pripraviť koncepciu celoživotného vzdelávania pre výkon OPČ (*do systému zapojiť justíciu, prokuratúru a advokáciu*) a zabezpečiť jej akceptáciu a pod.
- ✓ zabezpečiť adekvátne podmienky na plnenie úloh v systéme medzinárodnej policajnej spolupráce:
 - konkretizovať úroveň jazykovej zdatnosti pre potreby komunikácie so zahraničnými partnermi (*zakomponovať ich do personálnych požiadaviek a predpokladov na zastávanie určenej pozície a plnenie roly*),
 - adresne stanoviť etapy jazykovej prípravy a jej kontrolu a pod.

d) výskumu

- vypracovať koncepciu aplikovaného výskumu:

- ✓ vymedziť systém aplikovaného výskumu konkrétnej reality v súlade s existujúcimi a predpokladanými potrebami,
- ✓ vytvoriť predpoklady na inštitucionálne a ekonomické zabezpečenie výskumu.

Sme presvedčení, že aj tieto nami spracované návrhy potvrdzujú, že pracovníci A PZ v Bratislave sú pripravení na ďalšiu kooperáciu s policajnou praxou. Sú schopní akceptovať potreby praxe, a to nielen pri plnení výchovno-vzdelávacích úloh, ale aj úloh, ktoré vyplývajú z konštituovania policajných vied a v ich štruktúre s rozvojom teórií a aplikovaného výskumu.

Záver

Pri hodnotení stavu rozvoja OPČ je možné konštatovať, že tento systémovo realizovaný proces už teraz vykazuje konkrétnu organizovanosť, ktorá je vlastná každému jeho subsystému a jeho prvkom (sily, metódy, prostriedky, operácie, formy a pod.).

Z výsledkov analýzy názorov odborníkov (*najmä z policajnej teórie a praxe*) je zrejmé, že OPČ sa vyvíja. Vedecké poznanie o nej je procesom objavovania nových poznatkov o skutočnostiach, ktoré sú v súlade s požiadavkami teórie a praxe. Odborníci jej obsah a charakter cieľavedome a systematicky precizujú.

Rozvoj OPČ v súčasnom štádiu vývoja tvorí štruktúrovaný systém s adresným riadením (*teória a prax*). Ako systém je a musí byť začlenený do vyššieho systému, ktorým je policajné konanie z hľadiska kreovanej teórie o OPČ a konštituovania policajných vied. Konkrétnymi vzťahmi, ktoré sú vytvorené spoločnými a špecifickými vlastnosťami v systéme účelovej realizácie procesov OPČ, je možné charakterizovať jeho relatívnu samostatnosť.

Pre ďalší rozvoj OPČ je dôležité, aby jej charakter (*predmet, systém, obsah...*) bol teoreticky dostatočne zdôvodnený a vysvetlený, a to predovšetkým v súlade s potrebami policajnej praxe.

Z výsledkov, ktoré sú sumarizované v textovom obsahu správy, vyplýva, že nielen v praxi, ale aj v teórii existuje celý rad identifikovaných rezerv, ktorých využitím je možné zvýšiť účinnosť a efektivitu pri zabezpečovaní úloh v účelovo realizovaných procesoch OPČ.

Účelovou realizáciou procesov OPČ sa znižuje úroveň anonymity aktérov, ktorí sa pohybujú v kriminálnom prostredí. Prelomenie tejto anonymity sa bezprostredne týka aktérov, ktorí sa zúčastňujú na kriminálnych aktivitách.

Odborníci na kriminálno-policajné poznanie sú toho názoru, že pokiaľ bude existovať kriminálne prostredie, do toho času budú mať legitímne opodstatnenie aj delegované kompetencie, ktoré umožňujú príslušníkom polície realizovať procesy OPČ. Prax potvrdzuje, že účinnosť a efektivitu realizácie týchto procesov výrazne determinuje ich štrukturálne a obsahové poznanie, vnímanie ich podstaty, a to nielen z pohľadu existujúceho stavu, ale aj z hľadiska ich možného perspektívneho strategického rozvoja.

Realizátori výskumu sú toho názoru, že práve poznanie, ktoré je spracované v obsahu tejto záverečnej správy, prispeje k splneniu týchto predpokladov.

Literatúra

DWORZECKI, J. *Policja w Polsce wybrane zagadnienia*. Kraków : European Association for Security – Oficyna drukarska Z. Spyra, 2011, ISBN 978-83-61645-68-9, 365 s.

HULLOVÁ, M. *Indikátory odhaľovania a objasňovania korupcie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012, ISBN 978-80-8054-551-2, 115 s.

LISOŇ, M., KORGO, D. a kol. Možnosti rozvoja OČP. In *Záverečná správa z výskumu*, Bratislava, Výsk. 183, 2013, 113 s.

LISOŇ, M., STIERANKA, J. *Organizovaná kriminalita v Slovenskej republike*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2004, ISBN 80-8054-274-0, 258 s.

LISOŇ, M. *Odhaľovanie kriminality páchanej v ekonomike*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2001, ISBN 80-8054-170-1, 158 s.

LISOŇ, M. *Teória policajného operatívneho poznania*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012, ISBN 978-80-8054-370-4, 212 s.

METEŇKO, J. *Sledovanie v bezpečnostných činnostiach* - 1. vyd. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2002, ISBN 80-8054-237-6, 156 s.

Zákon č. 171/1973 Z. z. v znení neskorších predpisov (zákon o PZ).

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Teória>

Key words: operative and searching activity, operative and knowledge activity, operative and searching activity management, coordination, processes of operative and searching activity, functionality, evaluation, applied research, pilot project, theory.

Summary

In the content of the study the author specifies the results of theoretical and practical knowledge, which has been systematically processed and consequently successfully defended in the form of applied research report "Possibilities of operative and searching activity development" (further only "research").

Following the specific purpose, in the study the author divides processed knowledge into three relatively independent parts. In the first part he introduces the essential characteristics of the pilot project to the reader; the project was used in applying of operative and searching activity research. In the second, relatively independent part, he defines concrete theoretical and practical questions, the answers to which can contribute to the practical acceptance of operative and searching activity while performing concrete tasks in the system of police proceedings. In the third part, in the form of theses, the author defines concrete proposals and recommendations that are suitable to be used in the implementation of scientific discussion about operative and searching activity. These proposals and recommendations show that the discussion about further development of operative and searching activity is necessary to be implemented not only in theory but mainly in legal and police practice.

Also through this presented knowledge the author purposefully offers assistance that scientific and pedagogical workers are capable to offer to the police practice.

*doc. Ing. Miroslav Lisoň, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra kriminálnej polície
e-mail: miroslav.lison@minv.sk*

Recenzenti: prof. Ing. Anton Tallo, CSc., doc. Ing. Pavol Augustín, CSc.